

Aj vy sa môžete stať ANJELOM

reprodukčnej medicíny

Radi
MUDr. Petr Harbulák,
PhD.,
gynekológ
a odborník
na liečbu
neplodnosti

➔ Na Slovensku je množstvo párov, ktoré túžia po dieťatku, no nedarí sa im splniť tento sen. V podstate je jednoduché pomôcť im, no u nás je darovanie vajíčok pomerne málo rozoberaná téma. Oslovili sme

gynekológa a odborníka na liečbu neplodnosti MUDr. Petra Harbuláka, PhD. Možno tak pomôžeme pochopiť tento proces a niekto bude o krok bližšie k bábätku.

O darovaní oocytov (vajíčok) sa u nás nehovorí toľko ako o darovstve spermií. Prečo je pre niektoré ženy jedinou možnosťou, ako porodiť zdravé dieťa, práve darovský program?

Darovanie vajíčok (oocytov) je výnimočný humánny čin, ktorým inej žene môžete splniť sen a dať jej najkrajší dar na svete – možnosť stať sa mamou. Otehotnieť z vlastných oocytov nemôžu

O darovaní vajíčok sa hovorí podstatne menej ako o darovaní spermií. Ani darkyň nie je toľko ako darcov, hoci ženské bunky sú rovnako potrebné ako tie mužské. Ktorá z nás môže darovať oocyt a ako to prebieha?

mnohé ženy, a to z rôznych medicínskych príčin ako predčasná menopauza, predčasné zlyhanie funkcie vaječníkov, genetické ochorenie, nízka kvalita oocytov, prekonaná onkologická liečba. Celý proces darovania vajíčok trvá len niekoľko dní, ale dobrý pocit z krásneho činu darkyni zostáva natrvalo.

Kto sa môže stať darkyňou?

Darkyňou oocytov sa môže stať mladá žena vtedy, ak spĺňa nasledovné kritériá:

- ♦ vek 18 až 34 rokov,
- ♦ zdravotný stav bez závažných ochorení (vrátane vrodených psychických),
- ♦ minimálne dosiahnuté vzdelanie je stredoškolské s maturitou.

Darkyňou v našom centre nesmie byť žena, ktorá už v minulosti darovala oocyt v iných centrách asistovanej reprodukcie.

Na Slovensku je darovstvo anonymné, čo znamená, že darkyňa sa nikdy nedozvie, komu boli jej oocyt poskytnuté, ani príjemkyňa nedostane informáciu, kto jej ich daroval.

Čo všetko by mala vedieť žena, ktorá uvažuje o darovaní vajíčok?

Súbor vyšetrení pred darovaním oocytov je prísny. Vyšetrenia musia vylúčiť prítomnosť vážnych ochorení a celkový zdravotný stav darkyne musí byť v norme. Darkyňa teda absolvuje základné gynekologické vyšetrenie vrátane vyšetrenia hormonálneho profilu a ovariálnej rezervy, vyšetrenie pohlavne prenosných chorôb (HIV, hepatitída, syfilis a podobne) a genetické vyšetrenie z krvi (karyotyp – vyšetrenie počtu a štruktúry chromozómov a vyšetrenie cystickej fibrózy). Darkyňa musí mať platné poistenie v jednej zo slovenských zdravotných poisťovní. Samozrejme, ak výsledky potvrdia pozitívitu jedného z parametrov, darovanie oocytov musí byť odmietnuté.

Niektoré páry sú odkázané na darcovstvo. Mnohé ženy nemôžu otehotnieť napríklad pre predčasnú menopauzu či prekonané onkologické ochorenie.

V takomto prípade má potenciálna dárkyňa aspoň k dispozícii veľmi podrobnú správu o svojom zdravotnom stave, o svojej ovariálnej rezerve.

Ak dárkyňa úspešne prejde vstupnými vyšetreniami, čo nasleduje ďalej?

Po zaradení dárkyne do darcovského programu sa začína stimulácia vaječnikov hormonálnymi preparátmi, aby sme dosiahli ich väčší počet. Počas stimulácie vaječnikov dárkyňa u nás absolvuje približne štyri kontroly. Počas tejto prípravy sme jej v prípade potreby k dispozícii telefonicky či na mailoch, kolegyne zdravotné sestry aj koordinátorky jej vedú fundovane poradiť a usmerniť ju. Odber zreých vajíčok sa robí v krátkodobej anestézii z vaginálneho prístupu tenkou ihlou pod ultrazvukovou kontrolou. Ďalší

osud vajíčok je taký, že sa oplodnia spermiami partnera/manžela príjemkyne vajíčok. V laboratóriu vzniknú embryá a po ich monitorovaní sú embryá vložené do maternice príjemkyne.

Celý darcovský program prebieha úplne anonymne? Môžu si napríklad sestry alebo blízke priateľky navzájom darovať vajíčka?

Na Slovensku je darcovstvo prísne anonymné. Dárkyňa sa nikdy nedozvie, komu boli jej oocyty poskytnuté, ani príjemkyňa oocytov nedostane informáciu, kto jej ich daroval. Pre väčšinu neplodných párov, ktoré sa rozhodli pre darcovský program, je to jediná možnosť okrem adopcie, ako sa stať rodičmi. Podľa slovenskej legislatívy je matkou dieťaťa žena, ktorá ho porodí. Dárkyňami sú často ženy, ktoré

sa vo svojom okolí stretli s nešťastnými párami, ktoré potrebovali takúto pomoc. Súcit, túžba pomôcť, mať pocit, že urobili niečo výnimočné, sú veľakrát silnými motiváciami.

Ak sa žena rozhodne darovať vajíčka, ako si môže byť istá, že darovaním oocytov si rezervu do budúcnosti úplne nevyčerpá?

Vaječníky produkujú oocyty v mesačných cykloch. Pri jednom stimulovanom cykle dárkyne odobrieme len veľmi malý počet z celkovej rezervy. Približne 10 vajíčok, ktoré by bez stimulácie aj tak zanikli. Doposiaľ nebola publikovaná vedecká práca, ktorá by poukazovala na zníženie plodnosti ženy po darovaní oocytov.

Väčšina centier poskytuje za darovanie vajíčok aj finančnú kompenzáciu. Môžeme spomenúť, o akej sume je reč?

V našom centre dárkyňi garantujeme finančnú kompenzáciu nákladov spojených s darcovstvom oocytov vo výške 1 000 eur. Okrem finančnej kompenzácie si však dárkyňa odnesie omnoho viac – pocit, že je potrebná, že niekomu pomohla splniť obrovský sen o dieťatku. A ten pocit jej zostáva do konca života. ■

Čo môže znamenať pichľavá až bodavá bolesť v prsníkoch na rovnakom mieste? Hrčku som si nenahmatala. Mávam pocit akoby naliatych prsníkov tesne pred menštruáciou, po jej príchode ten pocit hneď odznie.

Dáša (23)

Intímna poradňa

Radí
MUDr. Dezider Timko,
gynekológ
a sexuológ

Toto sú tie hormonálne pochody ženského organizmu. Ide pravdepodobne o takzvaný predmenštruačný syndróm (PMS), ktorý je u žien častý. Prejavy bývajú rôzne - bolesť hlavy, inokedy kŕče v podbruší, zmeny nálad, ale i vami opisované bolesti v prsníkoch, ich nalievanie a podobne. Začína sa to niekedy v polovici menštruačného cyklu, v takzvanej luteálnej fáze, a trvá až do spustenia menštruácie. Nemusi sa to objaviť každý mesiac, ale keď sa objaví, dokáže to byť veľmi nepríjemné. Bolo by vhodné ultrazvukové vyšetrenie prsníkov, vyšetrenie krvi vie tiež veľa napovedať, napríklad hladinu hormónov, krvný obraz a podobne. Existujú určité lieky na predpis, gynekológ vie poradiť. Ak sú vyšetrenia prsníkov i krvi v poriadku, môžete zvážiť voľnopredajné prípravky z lekárne. ■

Kto môže vajíčka DAROVAŤ?

Na Slovensku je darovanie vajíčok legálne, dobrovoľné, bezplatné a obojstranne anonymné. V centrách pre asistovanú reprodukciu vyplácajú dárkyňam po úspešnom darovaní vajíčok finančnú kompenzáciu. Všetky podmienky darovania vajíčok upravuje legislatíva Slovenskej republiky, a to zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, kde sa uvádza, že na umelé oplodnenie ženy možno použiť zárodočné bunky darované anonymným darcom, dárkyňou. Dárkyňou sa môže stať iba žena, ktorá je vo veku 19 až 34 rokov a nie je zbavená alebo s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony.

Opýtajte sa odborníka!

Na návštevu lekára často nie je čas, no niekedy sa jednoducho hanbíme opýtať lekára na riešenie chýlostných ženských problémov. Ak vás niečo trápi, opýtajte sa anonymne nášho gynekológa, ktorý každý týždeň odpovie na vaše ženské alebo sexuálne otázky. Pište na nižšie uvedené kontakty a pridajte heslo **Gynekológ!**

- @ novycasprezeny @novycasprezeny.sk
- WhatsApp +421915731094
- f @NCprezeny
- Instagram @novycasprezeny

... pomôcť inej žene stať sa mamou

Veľa otázok

Prvotným impulzom na darovanie vajíčok bola reklama na sociálnej sieti o tomto type darcovstva.

Potom sa Lucia začala viac zaujímať o danú tému, hľadala rôzne odpovede na svoje otázky. „A bolo ich veľa,“ úprimne hovorí obetavá žena.

„Až keď som našla kliniku, po základných informáciách, ktoré mi dali, som sa rozhodla ísť do toho.“ S manželom nemôžu mať vlastné deti, lebo jej muž je vážne chorý, a tak si Lucia povedala, že keď nemôže mať deti ona, ale je plná sily a zdravia, dopraje

túto možnosť párom, ktoré majú podmienky na vytvorenie rodiny.

Vždy bola sama sebou

Lucia vysvetľuje, že vždy bola trochu vpred, čo sa týka týchto vecí. Zároveň je veľmi empatická a nebála sa byť sama sebou, nebojí sa byť výrazná, povedať, čo si myslí. Priznáva, že ju vždy zaujímalo duchovno, ale aj veda. „Na začiatku som si naštudovala základné veci, potom som na

Dostavil sa aj strach

Lucia podstúpila gynekologické vyšetrenie, a keďže genetické už absolvovala, od toho bola oslobodená. Preto to v jej prípade išlo celkom rýchlo. „Myslím si, že vnútri som mala mnoho pocitov. Je to celkom neopísateľný pocit, pretože je tam strach, šťastie, zvedavosť. Ale čo je hlavné, nie je to stres a nátlak, myslím si, že toto je jediné, čoho sa naozaj ženy nemusia báť.“ Priznáva, že prežívala aj strach. „A je to celkom pochopiteľné, bolo to pre mňa predsa len niečo nové. Ale môj strach prelomilo silné rozhodnutie.“

» OKREM FINANČNEJ KOMPENZÁCIE SOM SI
ODNIESLA OMNOHO VIAC, A TO POCIT, ŽE SOM
NIEKOMU POMOHLA SPLNIŤ SEN O DIEŤATKU.
A TEN ZOSTÁVA DO KONCA ŽIVOTA. «

Príbeh Lucie, ktorá darovala vajíčka, je o to emocionálnejší, že ona sama momentálne nemôže mať deti. Napriek nepriazni osudu sa rozhodla dopriať inej žene vlastné dieťa.

➔ Lucia vraví, že hlavným dôvodom, prečo sa rozhodla zapojiť do darcovstva oocytov, je to, že sa dokáže vžiť do situácie žien, ktoré nemôžu samy otehotnieť. „Úprimne si myslím, že kým som zdravá a môžem pomôcť, prečo to neurobiť? Ľudia vnímajú len darovanie spermií, ale myslím si, že do širšieho povedomia by sa malo dostať aj darovanie vajíčok. Treba vedieť, že je aj takáto možnosť. Myslím si, že veľa žien by to naozaj ocenilo a ani o tom nevie,“ vyjadruje svoj názor.

stránke kliniky vyplnila formulár. Následne sme sa dohodli na návšteve, kde som dostala všetky odpovede, a po mojom rozhodnutí a všetkých potrebných úkonoch sme išli na to. Asi nikdy v živote na túto skúsenosť nezabudnem,“ dodáva šťastne.

Nie je to pre ňu tabu

Čo si myslia ostatní z jej okolia o jej rozhodnutí, je ich osobná záležitosť. Lucia rešpektuje každý názor, no nepatrí k tým, ktorí by sa dali ľahko ovplyvniť alebo utláčať. Preto ani táto téma pre ňu nepredstavuje žiadne tabu.

Lucia sa dokáže vžiť do pocitov žien, ktoré nedokážu otehotnieť.

NA ZMENU NIE JE NIKDY NESKORO

Dokonca sa jej priateľky vďaka nej začali o tieto veci viac zaujímať. „Buď zmenili postoj, alebo dokonca samy uvažujú, že pôjdu darovať. Našťastie ma manžel v rozhodnutí od začiatku podporoval,“ hovorí šťastne.

Prísna anonymita

Lucka by rada vedela, koľko detičiek sa podarilo z tejto jej dobročinnnej aktivity priviesť na svet, ale na Slovensku je darcovstvo prísne anonymné, dárkyňa sa nikdy nedozvie, komu boli jej oocyty poskytnuté. „Nemusím vedieť, kde žijú, ako vyzerajú alebo ako

Pripravila
redaktorka
Soňa Sedláčková

sa volajú, stačila by mi informácia, koľko detičiek sa podarilo porodiť. Ale plne rešpektujem prísnu anonymitu a nastavené pravidlá. Súhlasím, som s tým vyrovnaná a ten pocit zostáva aspoň na duši.“ Silno verí a dúfa, že deti tu budú žiť v zdraví, v šťastí a v rodine, kde si ich vymodlili a kde ich budú ľubiť najviac na svete, pretože boli tým najväčším priánim rodičov.

Darcovstvo je skúsenosť

Ako dárkyňa dostala aj finančnú odmenu, no to nebola jediná vec, ktorú si z darcovstva odniesla. „Hoci peniažky vždy potešia, okrem finančnej kompenzácie som si odniesla omnoho viac, a to pocit, že som niekomu pomohla splniť obrovský sen o dieťatku. A ten zostáva do konca života. Darcovstvo oocytov bola v pr-

vom rade neskutočná skúsenosť a spoznala som úžasný kolektív profesionálov. V neposlednom rade som zažila pocit na nezaplatenie.“ Ako vraví, keby to bolo možné, urobila by to opäť a bez váhania. Sama túži po deťoch. „Dokonca si myslím, že sa mi celkom kráti ten čas, aby som sa rozhodla, ako ďalej. Ale keďže manžel nemôže mať deti, aj my budeme musieť využiť túto formu otehotnenia (oplodnenia). Preto som nesmierne šťastná, že sú takéto kliniky aj u nás na Slovensku, a som nesmierne spokojná.“

Nebola tu zbytočná

Lucia verí, že možno raz príde ten čas, keď bude aj ona mama. Ale ak nie, bude žiť šťastne a s vedomím,

Darcovstvo je anonymné, ale Lucka by rada vedela aspoň to, koľko detičiek sa z jej vajíčok narodilo.

že tu nebola zbytočná, že tu niečo po nej zostáva a pomohla niekomu inému splniť si jeden z najväčších snov, aké človek môže mať. A čo by odkázala ženám, ktoré už nad darovaním vajíčok uvažujú? „Nebojte sa. Určite choďte do toho, dokážete niekomu pomôcť. Žiaľ, je taká doba, že človek nikdy nevie, kedy môže byť v rovnakej situácii. Nemusíte sa báť, ak váhate, obráťte sa na ľudí, ktorí vám o tom budú vedieť povedať viac,“ radí na záver. ■

Nový Čas pre ženy

NAJPREDAVANEJŠÍ
19
ROKOV
ŽENSKÝ TÝŽDENÍK

Luciin príbeh

**DAROVALA VAJÍČKA
CUDZEJ ŽENE**

str. 38

**VEĽKÝ
HOROSKOP**

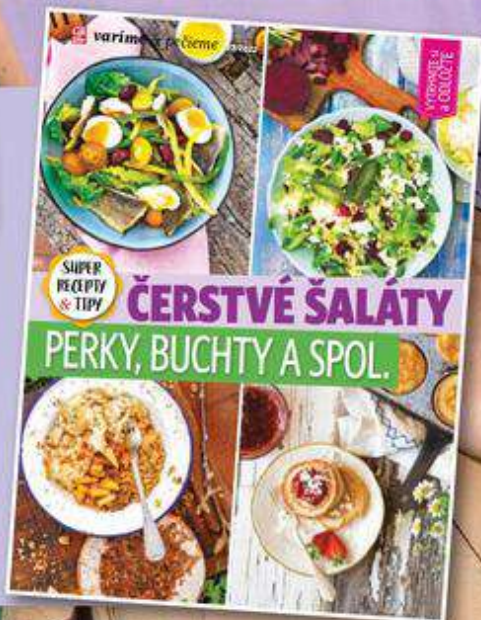
ZMENY, KTORÉ
VÁS ČAKAJÚ
TOTO LETO

str. 18

**28 TIPOV
A RECEPTOV**

- FAZUĽOVÝ ŠALÁT
S CÍCEROM
- CUKETOVÁ PIZZA
- PARENÉ BUCHTY
S MAKOM
- JOGURTOVÉ LIEVANCE

str. 21

**FINÁLE VÝZVY
S JANÝM LANDLOM
Čitateľky
schudli 45 kg
A SÚ Z NICH
FEŠANDY!**

str. 8

HEREČKA A SPEVÁČKA

**Barbora
Švidraňová**

**AKO ZVLÁDA BYŤ
SLOBODNOU MATKOU**

str. 16

**SCHLAĎTE SA
v horúčavách**

BEZPEČNE A ZDRAVO ZVNÚTRA AJ ZVONKA

str. 14

**Takto vyzerajú
DETI Z KRÁĽOVSKÝCH
rodín**

str. 42